

К.х.н. Бешенцева О.А., Маракіна Л.Д
*Харківський національний автомобільно-
дорожній університет, Україна*

Співробітництво викладача та іноземних студентів під час навчання хімії на підготовчому факультеті ХНАДУ

Робота з підготовки спеціалізованих кадрів для зарубіжних країн має свої особливості.

Без перебільшення можна говорити про вже сформовані традиції в цій роботі. Але в кожному вузі, наприклад у харківському національному автомобільно-дорожньому університеті – ХНАДУ, є свої особливості, нюанси, які могли б бути корисними для інших педагогічних колективів.

На заняттях з хімії іноземні студенти відчують ряд труднощів, які відомі багатьом викладачам, що працюють у цій галузі, а саме:

- проблема мовного бар'єру, при цьому страждає сприйняття лекційного матеріалу;
- виникнення труднощів під час самостійної роботи з книгою, при виконанні домашнього завдання;
- різний рівень базової довузівської підготовки з хімії іноземних громадян, що прибули з різних країн, деякі з них не вивчали хімію систематично;
- серйозні труднощі у зв'язку з адаптацією до нових для них вимог, форм і методів навчання, режиму роботи;
- недостатній загальноосвітній рівень;
- низька мотивація до навчання хімії у значній кількості іноземних громадян.

Більшість студентів не розуміє ролі хімії, одного з найважливіших предметів, необхідного для розуміння сутності і механізмів процесів, які відбуваються в природі.

Для подолання усіх цих труднощів необхідно використання адаптованих методичних прийомів, таких як:

- копітка індивідуальна робота з кожним студентом;
- наявність методичних матеріалів та індивідуальних завдань для занять;

- придбання навичок самостійної роботи з текстом;
- проведення занять за новою програмою, в основу її покладено програму для вступників до вузів, але включені тільки ті розділи, знання яких необхідно для подальшого навчання;
- посилення професійної спрямованості курсу за рахунок додаткового вивчення питань відповідного профілю;
- розвиток навичок конспектування;
- постійний контроль за відвідуваністю і виконанням самостійних завдань іноземними студентами.

Однак у силу того, що студенти приїжджає вчитися до нас з різних країн, вони відчують ряд труднощів з адаптацією до нових моральних, культурних традицій. Для успішного навчання викладачеві важливо створити в групі студентів певний психологічний клімат, що сприяє не тільки їх навчанню, але і допомагає більш легкій адаптації студентів до нових культурно-моральних традицій.

Багато що на заняттях з хімії на підготовчому факультеті залежить від комунікативної спрямованості. Не носять комунікативного характеру такі формулювання мети заняття, як: «Сьогодні ми вивчимо ..., проаналізуємо ..., зіставимо ...».

Успішніше проходить заняття, якщо викладач починає його з бесіди, яка переростає в завдання уроку.

У кожному конкретному випадку викладач, виходячи з мети заняття, вирішує для себе, якою має бути структура заняття, вибирає і стиль спілкування, будує внутрішню логіку заняття. Адже головна мета викладача – забезпечити максимальну розумову активність студентів на всіх етапах заняття.

На початку заняття за допомогою запитань студент сам вирішує, яка мета заняття, що він вже знає і вміє виходячи з цієї мети, що йому належить дізнатися, вивчити нового.

При введенні нової лексики запам'ятовування російськомовних термінів важче, якщо викладач не навчить студента шукати шляхи встановлення логічних асоціацій.

При навчанні на підготовчому факультеті дуже важливо допомогти студенту подолати мовний бар'єр, тому доцільне використання комунікативних ситуацій, мовних завдань, при виконанні яких студенти використовують хімічні формули, рівняння реакцій, формулювання законів.

Рішення комунікативних завдань навчання вирішується і при роботі з хімічними текстами. Але при цьому необхідно пам'ятати, що підбір текстів з підручників ускладнює мовне спілкування, слід підбирати тексти, де поряд з хімічною термінологією використовуються елементи розмовного стилю. Подібні тексти представляють інтерес для студентів, спонукаючи їх до активного спілкування, до реалізації комунікативних завдань.

Дуже важливим засобом оптимізації навчання є можливість висловити свою думку і вступити в діалог з викладачем. Це допомагає з'ясувати обсяг знань з даної теми заняття, побачити рівень володіння російською мовою, допомагає створити атмосферу доброзичливості, психологічного комфорту. Для розвитку культури спілкування, необхідно, щоб студенти бачили один одного, не вставали і не виходили до дошки під час відповіді.

В якості ефективної форми навчальної діяльності, покликаної допомогти опанувати науковою хімічною мовою є використання інформаційно-комп'ютерних технологій які дозволяють:

- наочно уявити різноманітні об'єкти та явища;
- вивчати виробництва хімічних продуктів;
- моделювати будь-які хімічні експерименти та хімічні реакції;
- системно контролювати отримані знання студентів за допомогою різноманітних тестів.

Широке використання анімації, хімічного моделювання з використанням комп'ютера робить навчання більш наочним та зрозумілим.

При цьому не лише викладач, а і сам студент має можливість контролювати ступінь засвоєння матеріалу.

Не слід забувати, що комп'ютерне проектування допомагає під час розглядання вибухо- та пожеженобезпечних процесів, реакцій за участю токсинів, радіоактивних речовин, тобто усього, що являє собою небезпечність для здоров'я студентів.

При цьому використання комп'ютерних технологій сприяє підвищенню пізнавального інтересу до предмету, росту успішності студентів, формує навички самостійної продуктивної діяльності, загалом сприяє утворенню ситуації успіху для кожного студента.

Досвід роботи показує, що іноземні студенти здатні засвоїти програмний матеріал за умови доброзичливого і зацікавленого ставлення до них з боку викладачів і прагнення з боку студента стати хорошим фахівцем.